

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I és S Z É P I R O D A L M I L A P

Szerkesztőség Kényes utca 175.

Kiadóhivatal

Nagytemető utca 519 szám.

Nagy M. könyvnyomda

Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr

Hirdetsek árszabályszerint vétetnek fel.

Egyes számok kaphatók.

Lövenfeld Soma és Kalmár Dániel kereskedésében.

Vidéki irodalom.

Szépirodalmi és napi lapjainkban évek hosszú során által folyik már az izgatás, hogy centralizálni kell az írókat. Budapest legyen a központ, honnan az irodalom napja kiragyog az egész országra; mert a vidéken — úgy mondják — elkallódik a tehetség, izolálva van az író társulatóktól nem hallhatja az ország szivverését, nem ihletik meg az országos események és művelődésének eszközeit hasztalanul sorvárogja.

Nagy kedvem volna e hangzatos állításokat való értékükre leszállítani de megelégszem azzal is, ha csak nevekre utalok — néhányra a sok közül — kik a vidéken élve alkották java munkáikat: Kazinczy, Csokonay, Kisfaludy Sándor, Pázmándi, Horváth, Józsika. Arany, Tompa, Szabó István, Madách, Toth Ede, s a legujabbak közül Mikszáth, Endrődy, Csiky, Pósa, Petei, Scossa, Szávay, stb. mind olyan írók. kik vagy részben vagy egészben vidéki írók voltak s nem egy közülök vidéki korában alkotta meg legtöbb s legmaradandóbb műveit. Van tehát elég sok tehetséges vidéki író, van tehát számottevő vidéki irodalom. Kolosvár, Szeged, vagy

egyébb nagy vidéki városok irodalmi életét, nem is vonják kétségbe Budapesten sem, csak a kisebb vidéki városok íróit, irodalmi termékeit, helyi lapjaikat árasztják el a gúny ezer nyilával. Vigjátékok, élclapok szereplőit keresik bennük s munkáikat a nyegleség a tultengő nagyravágás bēna torzszülötteinek hirdetik. Azt mondják, helyi alkalmiságokból, lopásból tengődik, sárba tipója a jóízlést, megmetyeljezi az irodalmat, megrontja a jelesebb írók hitelét a vidéki irodalom. Lássuk csak mert nagyon kétes értékű az ilyen kritika, mely egy megkopott frázis prokrusztesz ágyába igyekszik beletömni minden vidéki író. Ha szigorú a kritika, legyen igazságos is!

Az üres alkalmiság a helyi színezet az első kő melyet a vidéki irodalomra dobunk. Jó lesz különböztetni. Alkalmi pld. minden jó költemény s a fellegekben járó, korcsideálmzus szülötte lesz azonnal mihelyt nincsen rajta a pszichológiai dátum mely mutassa, mikor milyen körülmények között érlelődött, nézve a dolgot, alkalmiak a jó novellák, regények, sőt — merem mondani — még a drámai alkotások is. Ha azonban csak a mindennapi élet apró-cseprő fordulatait, tüneteit s ezeknek rimés vagy rimetlen sorokba szedését ért-

jük az alkalmiságon, akkor az alkalmi írók megtévesztik az irodalmi czélt. Sajnos dolog, így értelmezve a dolgot, igaz az alkalmiság, a helyi érdek vádjá, melylyel a vidéki irodalmat illetik, hanem is oly alakban, mely ugyan egy félszepségeket parodizáló élclapban (Borszem Jankó: Mucsai trombita) nagyon is helyén van, de tudós képű kritikusokhoz épen nem illik.

Lopást is emlegetnek. Nem tagadom, erre is van elég eset. De vajjon a fővárosban nem nyirnak-e? A különbség csak az hogy ott jobban értik a nyirást s az átgurást, míg a vidégi írók könnyebb végét fogják a dolognak. Ismerem embert — vidéki írónak adta ki magát ki a még a kéziratban lévő munkából szakított ki egy jó darabot és közölte — horrendum dictu! saját neve alatt. Hanem ez mégis csak ritkább eset.

Sárba tiporja a jó ízlést, olvasom tovább a vádat. Nem akarom helyeselni a rosszat is; de mikor a vidéki irodalom kizárólagos hibáiról van szó, akkor mulatságosnak találok e vádat a fővárosi írók részéről, Hát én megengedem, hogy a vidéki írók nem tudnak úgy a stílus szépségeihez virághoz; nem irnak annyi eszprivel, nűánszszal és fordulatossággal, mint

T Á R C Z A.

Apor Mária.

(Történelmi beszély.)

Szent kolostor homályában hervadt az ifjú leány. Irigy fátyol eltakarta halvány arcát; ne lássa férfi szem. Minek is látná?

Ifjan vált meg a világtól. Világa most a szűk czella-rostélyos ablakával, a nagy ezüstkapsos, biblia, s a templomnak sötét márványivei. Ha kinéz ablakán, párosával látja a fán a vadgalambot, hogy hizeleg, hogy csókolja egymást. Elfordul a leányka és sir...

Úgy hizelegtek neki is valaha, úgy csókolta őt is egykor valaki, ki először koronát viselt fején, s aztán földönfutó lett, s nem volt senki, ki térdet hajolt volna előtte.

* * *

Bajor Ottó kevélyen lovagolt végig a Székelyföldön, Bálványos vára felé. Most már király volt, a magyarok királya.

Fején fénylett a korona, vállain Szt. István palástja, kezében Szt. István kardja.

Az Aporok mogorva fészke egyszerre fölélénkült. Hol eddig csak a vércse sivi-

tott, s éjjelenként baglyok huhogása zavarta a néma esendet, most harsogtak a tarogatók, vidám zajjal járt-kelt a sok fegyveres nép.

Nagy vendég érkezett a várba. A magyar király jött látogatni, menyasszonyát.

Apor vajda fényesen fogadta, mint a hogy királyi vendéget szoktak fogadni. A vár telve volt katonasággal. Lófő székelyek, darabantok vonultak el előtte tisztelegve, utánok jöttek megint új csapatok, talpig vasba öltözött daliák, selyem ruhában oláh bojárok.

A zemplémi főispán, a király leghűbb embere, gyanúsán hordá végig szeméit a töméntelen fegyveres népen. Nem tetszett neki a vajda zavart tekintete sem. Úgy érezte magát itt, mintha verembe esett volna.

— Mit keres itt ez a sok nép? szól a királyhoz. — Én nem tudom, nem értem, mit akar Apor László, de jót aligha akar.

A király jót nevetett a főispán szavaira, ki aggódva jegyzé még meg.

— Hallottad-e azt a szép történetet az erős Sámsonról, kit a ravasz Delila csókkal elaltatott ölében? Átölelte nyakát karjaival és mikor Sámson fölébredt, nem a szép nő puha karjai szoritották körül, hanem nehéz bilincs.

— Péter! — szólta ingerülten a király, ne rágalmazd a föld legszebb legnemesebb angyalát!

A főispán gyanakodva várta meg ősz fejét és elhallgatott.

E perczen Apor László mélyen bókolva a királyhoz lépett, s a seregbe mutatva, alázatosan mondá:

— Tiszteletedre jöttem, uram király.

* * *

A szerelmes mátkapár együtt ült, egyedül, oly közel hogy fejeik egymáshoz értek, s hajfürtjeik elvegyültek néha-néha. Az ajkak összetapadtak, és csókolták egymást, mintha lelkeiket akarták volna kiszívni; s aztán a leány üdvözült mosollyal csüggeszté fejét völégénye vállára. — Ottó király mélyen a szemébe nézett.

— Mária, tudnál-e szeretni engem, ha koronát nem viselnék, ha szegény lovag volnék, akinek csak jó kardja és szíve van?

Mária még nem is felelhetett az ifjú kérdésére, a mint megnyílt a terem ajtaja, s azon Apor László lépett be, kivont karddal, kísérve uraktól fegyveresektől.

Ottó meglepetve lépett eléjük.

— Apor László, mit jelent ez?

— Bajor Ottó, mátol fogva nem vagy király, koronád enyém, te pedig foglyom vagy!

fővárosiak: hanem hogy az erkölcsi egyensúly nem hibban meg náluk annyiszor és olyan mélyen, mint amott: az már bizonyos. Vidéken nem honos a naturális, a dekadens irány: lehet a vidéki irodalom egész a bárgyúságig naiv, néha banális, sőt durva is, de trágár sohasem.

S kérdelem hogy rátérjek a következő vádra — melyik irány mételje meg inkább nem csak az irodalmat, de magát az olvasó közönséges is? Kik a szereplői a mai fővárosi novellák? Jól nevezte ezeket Endrődy Sándor „félkegyelműek”-nek, mert valóban félkegyelmű fölfogás kell hozzá hogy az alsóbb népréteg minél hivebb rajza az irodalom célja mert e sok fővárosi piszok közvetlen szemléletétől a vidéki író elvan ütve tehát a vidéki irodalom elmarad s nem érdemli meg hogy éljen, hogy olvasói akadjanak, Pedig a sár és piszok a bűn és a szemét sohasem volt melegágya az igazi költészetnek (Zola hívei persze ilyen véleményért megmosolyogják a szegény vidéki írókat.)

Még csak egy van hátra s azután végeztem a divatos vádakkal. Ez az utolsó vád némi ellenmondásba hozza a jó fővárosi urakat. Hiszen csak most említettem, milyen bénának, jó magával tehetetlennek festik a vidéki irodalmat s ime! mégis azt vágják arcunkba, hogy rontjuk a jeles (értsd: fővárosi) írók hitelét (jövendelmét). Csodálatos! Hogyan is tudnak félni egy olyan versenyzőtől, melyről fennen hirdetik, hogy bárgyú, hogy elmaradott. Egyik állítás sántít, netán mind a kettő.

Nem úgy, édes urak, nem; máshol van a vidéki irodalom gyengéje s a mit kegyetek állítanak róla, az közös a centralizált irodalom kinövésével és csak a napi kenyér érdekében mondódik, Én igyekeztem ellesni a bajt. Évek óta figyelem tüneteit s magam is egyik munkása lévén

Ottó dühtől eltordult arccal nézte végig Máriát.

— Hálóba kerítettél hitvány csábító! Bolond az, a ki füsszony nyelvnek hisz! Mézes beszéddel megmérgez, mint a kigyó. Szép Delila. azt a keblet martad meg, melyen melegedtél!

Mária nem bírta ki az ifjú szűrő tekintetét, s eszméletét veszve rogyott a kerevetbe.

Ottót megköltözték. Nem védekezett egy cseppet sem. Tudta, hogy úgy is hiábavaló lenne.

* * *
Bajor Ottó ajtaján erős lakatok függék. Menekülésre gondolni sem lehetett. Egy éjjel halkan csikorogni kezdett a zár, s az ajtón egy mélyen lefátyolozott, nő lépett be.

Ottó megismerte: Mária volt. Meglepetve lépett eléje; habozott küzdött magával, mit szöjjön, mit tegyek?

— Mért jöttél?

Mária fájdalmasan nézett reá.

— Hogy megmentselek. Megmentelek, vagy meghalok! Igaztalan voltál irányomban Én nem voltam árulód soha. — Azt kérdezted egykor, tudnálak-e szeretni, ha koronát nem viselnél, ha szegény volnál, nagyon szegény?

ismerem a vidéki irodalom esinyát-binyát. Ezuttal csak három kóros jelenségre mutok reá, mint a melyek leginkább aláásásuk súlyát, tekintélyét és igaz értékét a vidéki irodalomnak.

Első sorban az utánzás megrögzött s majdnem kiirthatatlan szenvedélyét említem. Nagy gyengéje az a vidéki irodalomnak, hogy nem tud mert nem igyekszik a maga lábán járni. Egy-egy népszerű, eredeti tárcza, vagy vezércikk, elbeszélés, vagy költemény annyira hatalmába keríti, hogy nem bir varázsa alól menekülni. Pedig háltádatlan munka taposott uton futni az ideál után s járomszalaghoz követte remélni a halhatlanságot. Néha meg üde — mert önkénytelen — komikum is fakad az ilyen meddő kísérletezés nyomában: ismerem pld, vidéki költőt (milyen bitang e név!), kihez még csak most érkezett el Kiss József balládainak hullánerése s egy novellairót, ki hetenkint két naturális rajzot rójja le bámulatát Bródy Sándor, iránt.

A második bökkenő az igazságosságában is méltányos kritika teljes hiánya. Ugyan kik is bírálják csak a vidéki írókat? A fővárosi kritikusok érdekes, de korántsem indokolt pöffeszkedéssel, nagynéha kegyes vállveregetéssel szólnak a vidéki írók műveiről; ha ismertetésük az öt sort meghaladja, az már nagy dolog. A vidéki lapok meg épen nem művelik a kritikát. Mi lehet az oka? Azt hiszem fején találok a szeget azt állítva, hogy egyedüli oka a vidéki irodalmi és társadalmi élet félszeg egymásrahatásában keresendő. Nagy dolgot mondok, aprózzuk föl kissé.

Megkapó jelenség az s úgy vélem, az a rendje is, hogy irodalom és társadalom szerves összefüggésben legyenek. Áll tételünk úgy a politikai, mint a szépirodalomra egyaránt. Az író figyelje meg az élő nemzedék szívverését s ettől ihletve s rojinn

Most szegény vagy, nagyon szegény Mond: ugy-e tudlak szeretni?

Ottó megszegyenülve csüggeszté le fejét, lábai elé borult, és megcsókolta ruhája szegélyét.

— Óh Mária! Megtudsz-e nekem valaha bocsátani?

Mária hirtelen felriadt:

— Siess Ottó! Itt ér a hajnal. Vedd fel köpenyemet: ezt a kendőt borítsa fejedre. Így. A ki látja, azt hiszi, hogy nő vagy.

* * *
Bajor Ottó bujdosva ment ki Magyarországból, úgy, a hogy bejött. Csakhogy akkor koronát hozott, most meg még a szívét is itt hagyta!

Magyar királynak Róbert Károlyt választottak meg, Ottónak reménye sem lehetett többé a koronára.

A szent Kolostor homályában pedig ott hervad az ifjú leány. Irigy fátýoi elta-karja halványarczát; ne lássa férfi szem. Minek is látná?!

Epstein Miklós.

így majd képes lesz irányítani, nemesíteni is azt. Így volt ez a század elején, így a 40-es 50-es években. Így van-e ma is? Örülök, hogy nincsen úgy; mert lehetetlen volna el nem borulnunk, kétségbe nem esnünk a magyar jövője felett, ha ez a mai dekadens irodalom volna a magyar társadalom igaz képe. Meghamisították az ifjú óriások nemcsak a népeletet, melynek képzelt és való szennyeséhez annyi előszere-ttel s oly egyoldaluan fordulnak, de meg-hamisítva rajzolják az egész magyar társadalmat is, mely szerintük csupa gazembe-rekből áll. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy viszont ők sem tudnak hatni a nagyközönségre, melyet nem is ismernek.

Hanem térjünk vissza tárgyunkra. Nem ezt az összefüggést, viszonyosságot értettem, mikor a vidéki irodalom második és harmadik főhibáját említem. Hisz'ez csak emelné, nemesítené mind a kettőt. Hanem értem a vidéki társadalom azok gyarlóságát, mely sárba tapossa a finom és szükséges megkülönböztetést író és ember között. Példa fűszerezze fejlegetésemet. A. lebiálja B-nek művét; nosza megindul a hajsza: ki írta? miért írta? S jaj a szegény bírálónak! Elborítják a vádak özöné-nével, haragot vesz magára B-től, B. barátjaitól, kik úgy vélekednek, hogy B-nek becsülete, társadalmi állásy van megtá-madva. S miért e sok hüho? Mert B-nek tudtára adta bírálója, hogy — bár derék, józan, okos, tisztességes ember — a munkája nem ér egy hajlófát s illúziókba ringatja magát, ha írói tehetségről álmodozik.

Tessék azután ilyen körülmények között szorgalommal forgatni a bírálói tollal. Nem csoda, ha végre is raun az ember a meddő munkára, melynek nyomán czivódás, gyűlölet, társadalmi visszavonás burjánzik. Pedig épen a vidéki író vallja ennek kárát, mert nincs, ki egyengesse pályáját, nemesítse izlését, emelje írói önértetét. Ezt csak az nem látja be, ki az írósságot a közölhe-tőség színvonalára sűlyeszti alá.

Ezek az igazi bajai a vidéki irodalomnak, ezeken kell segitenünk, ha azt akarjuk, hogy a vidéki irodalom ne árnyéka, hanem egyik izmos ága legyen a nemzeti irodalom fájának. S hogy a betegséget orvosoljuk, meggyógyítsuk, ahhoz leg-többel a vidéki sajtó járulhat. Rajta áll — érdemes, munkás kezekbe téve le sorját — hogy levágja a fattyúhajtásokat, terjessze az izlést, oltsón nemesítsen; nem vetve ügyet a személyre, pártolva a jót, üldözve a rosszat lassankint egy jobb korszakot fog teremteni, melyben a vidéki irodalom is elfoglalhatja az őt megillető helyet. Pedig égető szükségünk van arra, hogy egy erő-teljes, nemes irányu vidéki irodalom segítsen utját állani a félszeg, erkölcstelen nyugati műveltség hozzánk özönlő irodalmi termékeinek!

Orbán K. Lajos.

H I R E K.

— A sorozás eredménye. Az I korosztályban 390, állításkötelesből besoroztatott 142. egyén a II-ik korosztályban 270. állításkötelesből pedig. 70 A III-ik korosztálybeliek és az idegenek holnap soroztatnak:

— **Szünidő.** A főgymnásiumban valamint a társulati leánynevelőben a husvétii szünidő Márczius 25-ikén veszi kezdetét és tart Április 5-ig.

— **Kinevezések.** Mint gyulai levezetőnk írja, a vármegye főispánja Scmidt Iván, várm. könyvvezetőt alszámvevővé, Hoffman Béla, p. u. igazg számgyakor várm. könyvvezetővé nevezte ki.

— **A szarvasi tanító egyesület** úgy látszik újból alakuló félben van. A volt tanító egyesület elnöke Benka Gyula, főgymnásiumi igazgató az összes szarvasi tanítókat virágvasárnapjára értekezletre hívta egybe a Csernák-féle iskolába.

— **Meghívó.** A szarvasi főgymnásiumi »Vajdakör» az 1893-ik évi márczius 15-ikén d. u. 3 órakor a főgymnásium dísztermében nyilvános diszülést tart, a következő műsorral: 1. Megnyitó ének a főgymn. ifj. dalkartól. 2. Alelnök titkári megnyitó Szász J. VIII. 3. »Bujdosó Rákóczy» — népballada — szavalja: Bobvos S. VIII. 4. »A honvédek sirja felett» — Ábrányi E. szavalja: Picha J. VII. 5. »Részlet Hajnóczy József, és 1848 márcz. 15-ének eszméi» czimű műírta: Bezer. F. VIII. felolvassa: Lózsa K. VIII. 6. »Előre» Tóth K. szavalja Schreiber M. VIII. 7. »A népszava Isten szava» jeligéjü dicséretet nyert pályamű írta s felolvassa * * * 8. »Eskü» — Ábrányi K. — szavalja: Kleindl J. VII. 9. »A szabadságért ha egy iznyi. Talpon állok mind halálig vivni» je'igéjü tiz frankos arannyal jutalmazott pályamű írta és felolvassa * * * 10. »Walesi bárdok» Arany J. szavalja Epstein M. VIII. 11. »Szent nyomok a segesvári csatatéren» — Várady A. — szavalja Kálmán Gy. VII. 22. Berekesztő ének a főgymn. ifj. dalkartól.

— **Halálozási statistika.** Folyó évi február hóban elhalt városunkban összesen 87 egyén. A kórnekem a következők: Roncsolótoroklob 10, Tüdőlob 14, Tüdőlégdag 5, Ónakasztás 1, Hörglob 7, Veleszületett gyengeség 3, Hártás torokgyik 1, Aszkor 1, Béhurut 4, Mellhártalobb 1, Agyburoklob 2, Szélhűdés 1, Hörghurut 4, Tüdögümö 1, Szervi szivbaj 2, Ráנגgörcs 1, Véjelgyengülés 1, Sárgaság 1, Gyomorrák 1, Vízke 4, Sziv elhájjasodás 1, Szülési nehézkör 1, Agykor 4, Májlob 1.

— **Uj vállalat.** Scheiner és társai cég egy téglá égő kemenczére telep engedélyért folyamodtak.

— **A szarvasi izraelita iskola** javára rendezett táncmulatság tiszta jövedelméből, tekintve a mulatság emelésén fáradozó gazdasszonyok odaadó tevékenységét a rendezőség által 50 frt az izr. nőegylet ja-

vára folyósított. 30 frt a szegény iskolás gyermekek felruházására s a még fennmaradt 189 frtnyi összeg tanszerek beszerzésére fordított.

— **Roncsolótoroklob.** Örömmel constatáljuk, hogy a roncsolótoroklob városunkban megszűnt, a mennyiben Márczius 2-ika óta újabb megbetegedés nem történt.

— **Rendőri hírek:** Rác Anna és Farkas Róza helybeli illetőségű cigány asszonyok ellen, mivel több tanyai gazdasszonyokat koruzsolás és kártyavetéssel fúrfangos módon megkárosították, illetékes helyre bűnfenyítő feljelentés tételével a helybeli rendőrség által.

— **Az izraelita bái** ujdonságunkban a segédkező hölgyek sorából tévedésből kimaradt a Berger Vilma k. a. neve, mit ezennel helyreigazítunk.

— **Csapás-csapásra.** Olvasóink bizonyára emlékezni fognak hogy járványstatistikánkban a Laczki János neve többször előfordult. A szegény ember családjában 4 gyermeket vitt el a kegyetlen járvány. Azt mondják hogy a baj sohasem szokott magában járni. E közmondás itt is igaznak bizonyult. A közönség óvakodik a roncsolótoroklob fellépte óta Laczki süteményeit vásárolni, s így e szegény iparos önhibáján kívül felette nagy kárt szenved. Az alábbi orvosi vélemény szerint egészségünk kockáztatása nélkül használhatjuk a Laczki süteményeit. Az orvosi vélemény így hangzik: Laczki János házában voltak ugyan diphteritis betegek, de háza alaposan lett desinficiálva és meggyőződéseim szerint mindenki félelem nélkül vehet tőle süteményt, amint én is tőle veszem és nem félek, hogy unokáim attól diphteritist kapnak. A félelemnek nincs alapja, és csak hiába rontja egy becsületes jóra való családnak existenciáját. Glásner Ármán orvos.

G S A R N O K.

»Az 1848/49-iki szabadságharcunk országos múzeuma csak is Budapesten lehet.«

Rég elmúltak már a dicső szabadságharcz utolsó ágyúörgései, alusszák a hősök édes álmukat az imádott haza földében.....

De a feledés homályán keresztül tör az emlékezet soha ki nem alvó lángja s lelkesedést gyulaszt minden magyar ember szívében e nagy idők s nagy emberek iránt!

S lehet-e olyan nemzet, mely lelkesedve ne gondolna nagyjaira? Nem, mert minden nemzetnél a multban gyökeredzik a jövő iránti remény. — A magyar nemzet nem volt soha hálátlan nagyjaihoz; példát mutatott a legközelebb, a mikor felvette azt az eszmét, hogy az 1848/49-iki szabadságharcznak múzeumot állít. Sokat vitatkoztak azon, hol kellene e múzeumot felállítani s a kérdés még most sincs eldöntve.

Ha minden elfogultság nélkül nézzük közelebről a felvett eszmét, vizsgálódásunk eredménye az lesz, hogy a szabadságharcz múzeuma csak is Budapesten lehet, a mint azt majd a következőkből beláthatjuk.

Sok-sok hely van hazánkban, hol dicső honvédeink csodákat miveltek, a mely helyek épen ezért megérdemelnék, hogy ott nekik megfelelő emléket állítsunk.

Egy ilyen nagyszerű emlék volna a szabadságharcz ereklye múzeuma. De hova állítsuk, hiszen mindegyik ilyen nevezetes hely joggal magának kívánhatná. Ez pedig lehetetlenség; olyan lehetetlenség, mint azok véleménye, a kik e dicső múzeumot valamely vidéki városban akarják felállítani s nem engedik a fővárosnak az elsőséget. S mi ellenvetéseket hozhatnak fel ilyen »localpatriaták»? Nem történt-e nevezetes esemény magában a fővárosban is? Vagy nem nevezetes esemény Buda elfoglalása. nem volt-e Buda az ország kulcsa már a törökvilágban s nem gondolt-e mindég örömmel a magyar nemzet e kulcsra, melynek birtokában mondá a költő:

«Él magyar, áll Buda még!»

Különben is a szabadságharcz nem helyi hanem az egész országra kiterjedő döntő esemény volt s ha egy ily nagy eseménynek méltó emléket akarunk állítani, tehetjük-e azt másutt, mint az ország fővárosában!?

Sőt e nagy idők legnagyobb embere Kossuth apánk is azt üzeni nekünk, hogy az ereklye múzeumot Budapesten állítsa fel a nemzet. — Hiszen a múzeum célja az, hogy a hazaszeretetet ápolja a magyar nép szívében. Erre pedig legalkalmasabb maga a főváros, mert itt fordul meg vidéki ember is leggyakrabban, mint pl. egyes ünnepélyek alkalmával (»Szent István napja«).

De még több idegen jön Budapestre, mint ugyszólván az egész országba s ez idegenek közül a legtöbb bizonyára meg fogja látogatni a becses gyűjteményt s haza érve hirdetni fogja, hogy magyarban ki nem halt még a kegyelet. — És itt jön a milleniumi ünnepély, a melyre minden igaz magyar ember, — mint a hívő mohamedán Mekkába, — fel fog zarándokolni s nem méltán fog-e gyönyörködhetni egy ily nagyszerű gyűjteményben is, mely az ünnepély díszét emelni fogja?

Különben állításunk mellett szólnak maguk a körülmények is.

A vall. s közokt. minister 1500 frtot ajánlott fel évenként a múzeumnak, ha azt a fővárosban állítja fel a nemzet. Hasonló nemes érdeklődést tanusított a főváros tanácsa is, a midőn kimondotta, hogy évenként 100 frttal hajlandó segélyezni a múzeumot az előbbi feltétel mellett. Miért vinnék tehát vidékre a múzeumot a fővárosból, ha ott 2500 frtot tőkéje van hiszen bizonytalan, hogy más város hajlandó volna-e felajánlani ily összeget? Pedig más esetben a ministerium s a főváros ajánlata elesnék!

Épen a mult évben folyt le a fővárosban az 1848/49-iki szabadság ereklye-kiállítás, a hova oly nagy mennyiségű becses tárgyak gyűltek össze, hogy ezzel felérő gyűjteménnyel egy vidéki város sem dicsekedhetik. Így tehát csak, nem kívánhatja senki, hogy ezen a többi más gyűjteményeket hűszorososan is felül mu'ót valamely csekélyebb jelentőségű helynek adja át a főváros! Helytelen az a gondolat is, hogy az ország különböző részein több ilyen múzeumot kellene felállítani, hiszen sokkal impozánsabb, sokkal áttekinthetőbb az egy helyen lévő mint, a szétszórt gyűjtemény. S ha még azt is hozzá tesszük

hogy az ilyen szétszort gyűjteményeket csak azon vidék emberei látogatnák, s mások még kevésbé idegenek feléje se néznének, e gondolatot csakugyan el kell ejtenünk.

De a múzeum felállítása, főtartása, gondozása pénzt, sok pénzt igényel s azért nem lesz felesleges, ha egy pár eszmét nézünk, melyek utat-módot mutatnak arra, miképen lehetne e bajokon segíteni. Egy ilyen kivihető eszme az volna, hogy a múzeum rendezőse országsszerte felhívást intézne az iránt, hogy a nagy közönség hangversenyeket, műkedvelői színi előadásokat, felolvasó estélyeket rendezzen, mint azt szokta is jótékony czélokra és nem siker nélkül. A sorsjegyek kibocsátásán kívül kivihető volna az is, hogy a rendezőség a múzeumba eddig meglévő tárgyak leírását és történeti szereplését egy füzetben kiadná. Hogy milyen kapások a közönségnél az ilyen művek, mutatják a »Segítség album,« a »Kenyér« példái. Vagy pedig egyes fénykép másolatokat — az egyes tárgyakról — lehetne kiadni, melyek épen olcsóságuknál fogva nagy kelendőségnek örvendének. Pedig jól mondja a magyar közmondás: »Sok kicsi sokra megy!« Különböben erre láthattunk már példát a francia nemzetnél is, midőn Bismarck a 6 mill. s arczot rőtta reája! Ezenkívül a lelkészek, tanítók sem vennék rossz néven, kivált faluhelyen, ha őket állítanák egyes helyeken az ilyen gyűjtés élére.

Ők tudnak a szép szívére legjobban hatni s a nép nyelvén beszélni s így ők eszközölhetnék legsikeresebben a gyűjtést a nép között. Azonban ilyen alkalomkor az ifjúságot sem lehet kifeledni, hiszen az ifjú szíve hevesebben dobog fel minden olyan iránt, a mi nagy, a mi magasztos. Fel kell tehát az iskolák ifjúságát is szállítani, hogy nélkülözhető filléreit tegye áldozatul a szent oltárra. Végül említsem a napi sajtót. Nem mintha elsőbb helyet nem érdemelte volna, hanem azért, mert az magától is »ez eszme« zászlaja alá szegődik, s a sajtóra nagy szükség is van, mert hiszen termékei behatolnak a társadalom minden rétegébe és tudnak a szívekhez szólni.

T. közönség! Ha a vázoltakat átgondoljuk, lehetetlen, hogy szeretettel s érdeklődéssel ne fordulnánk azon férfiakhoz, kik a múzeum eszméjét felelevenítették, fölkarolták s ne segítenők azokat törekvésükben.

Mint a fa lehullott levelei termékeny teszik a fának a talajt, úgy a mult iránti kegyeletes megemlékezés táplálja a hazaszeretetet a nemzet szívében. Épen ezért minden kitelhelő módon legyünk rajta, hogy a múzeumot fel lehessen állítani és pedig a fővárosban, ne vonjuk meg tőle megtakarított filléreinket, keressük fel barátainkat, ismerőseinket s nyerjük meg azokat is e magasztos eszmének. Mindnyájunk büszkesége lesz megvalósítása, édes mindnyájunké s az utókor hálásan emlékezik meg rólunk, hogy addig nem hunytuk le szemünket, míg az eszme testté nem vált. Szent cél az, a hová adod fillérideid, magyar nép, s azért ne sajnáld azokat, sőt örömmel siess az eszme megvalósításának perselyéhez, hogy majd, ha felvirrad az ezredéves nagy ünnep hajnala, büszkén mutogathasd fővárosod nevezetességeit s ezek között a legszebbek, a legméltóbbak

egyikét: az 1848/49-iki szabadságharcz múzeumát!

Rell Lajos.

Heti piacz.

Szarvas, 1893. Márczius 10-én

Buza legjobb 7.30. közepszerű 7.10
Arpa, legjobb 4.40 Zab, legjobb 5. frt Kukoricza 4.40. Széna 3.30. Szalma 1.—. Kőszén 1.20. Marhahús —.56 és —.48. Juhhús —.32 Sertéshús —.46. Szalonna —.50. Disznózsir 5.4. Napszám árák. Egykét lovas napszám 2 frt Férfi ellátással 30. Ellátás nélkül 40 kr. Nő ellátással 20 kr. Ellátás nélkül 30 kr. Gyermekek ellátással 15 kr. Ellátás nélkül 20.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. október 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr.

7401. v. 7413. v.
Szarvas indul: 9:34 d. e. 1:46 d. u.
Mező-Túr érk: 10:20 > 2:32 >

Mezőtúr-Szarvas.

7412. v. 7402. v.
Mező-Túr indul: 12:36 d. u. 5:10 d. u.
Szarvas érk: 1:22 > 5:56 >

Arad-Budapest.

	601. gy.	603. sz.	605. sz.
Arad ind:	8:20 d. e.	11:18 d. e.	9:05 este
Csaba érk:	9:20 >	12:50 >	10:50 >
> ind:	9:25 >	1:15 d. u.	11:05 éjjel
Mező-Túr érk:	10:29 >	2:42 d. u.	12:49 >
> ind:	10:30 >	2:50 >	12:53 >
Szolnok érk:	11:15 >	4:04 >	2:06 >
> ind:	11:46 >	4:15 >	2:21 >
Budapest érk:	1:50 d. u.	7:25 este	5:50 regge

Arad-Budapest

	602. gy.	604. sz.	606. sz.
Budapest ind:	1:55 d. u.	8:10 d. e.	9:30 ese
Szolnok érk:	3:53 >	11:04 >	12:35 éjje
Mező-Túr érk:	4:47 >	12:17 d. u.	2:06 >
> ind:	4:48 >	12:24 >	2:09 >
Csaba érk:	5:52 >	1:48 >	3:33 >
> ind:	5:57 >	2:13 >	3:53 >
Arad érk:	6:57 ese	3:45 >	4:52 reggel

Felelős szerkesztő **Mihálfí József**

Laptulajdonosok

Sápszky János és Mihálfí József

Nyilttér*).

Felhívás.

Miután az ö. t. e. működő tagjai sorából távozás folytán már többen kiléptek és ezáltal amugyis csekély létszámuk még jobban csökkent továbbá mivel a harmadik új szerkezetű szivattyúhoz eddig sem jutott kezelő, illetőleg szerelő-személyzet, végre városunk nagy kiterjedése, a nádtetők tulnyomó többsége, a vízszerezés nehézsége és e miatt sok ember igénybevétele, a nagy számú földmives osztály távolléte a mezői munkák beáltával szükségessé teszi azt, hogy

(*E rovat alatt közlöltekért nem vállal felelőséget a szerk.

az ö. t. e. ne csak szakképzett működő tagokból álljon, de a mellett erős létszámú is legyen, hogy minden eshetőségekkel szembe szállhassunk — ezen indokoknál fogva felhívom tiszteletteljesen mindazon polgártársaimat kik hajlandók egyletünkbe működő tagul belépni, sziveskednének mielőbb jelentkezni, hogy egyrészt a parancsnokság felszerelésük iránt ideje korán intézkedhessen, másrészt, a kiképezés már a tavaszi gyakorlatok alatt a tagok teljes létszámával fokozatosan történhessen.

A tagok kötelességei e tekintetben béke idején oly könnyűnek mondhatók, hogy annak bárki és bármily foglalkozása mellett annyival is inkább megfelelhethet, amennyiben a gyakorlatok száma egy évben csak 6 és azok is csak vasárnap délután tartatnak.

Tűz esetek mennyisége pedig mindnyájunkra nézve a sors kezében rejlik.

Valamennyi ö. t. e.-nél a működő tagoknak egy, sőt több oldalú polgári foglalkozásaik vannak és mégis a tapasztalat bizonyítja, hogy képesek voltak ebbeli önként vállalt kötelezettségeiknek teljesen megfelelni és egyletüknek minden mozzanatában résztvenni, mi annak a jele, hogy jó akarat, egy kis ügybuzgalom, de főleg felebaráti szeretet mellett a legelfoglaltabb egyén is szánhat bizonyára magasztos czélú kiképzetésére 1-2 órát azon említett néhány vasárnapon mivel annak eredményét mindenhol használhatja.

Szükségtelennek azt sem tartom felemlíteni, hogy a Parancsnokság épen a tagokra való tekintettel, hogy azok ne terheltesse a gyakorlatok sorába csakis az elkerülhetetleneket és a mi helyi viszonyainkhoz illőket vette fel, de azoknak összetétele, valamint száma mind a mellett, hogy — más egyletekével szemben — minimálisnak mondható elegendő a mindenki által könnyen elsajátításra.

Alapszabályaink értelmében működő tag lehet; minden feddhellen jellemű, egészséges és legalább 18 éves férfi, ha bizonyos szolgáltra vezényelhető még azon hozzáadással, ha az állandóan helyben lakik.

Beiratkozás történhetik vasárnapként d. u. 2—3 óra közt a városház kistanács-termében, hol a Parancsnokság az érdeklődőknek szivesen bővebb felvilágosítással is szogál.

Szarvas, 1893. márczius 8.

Gróf Bolza Géza,
főparancsnok.